

RAE VALLAVOLIKOGU

MÄÄRUS

Jüri

..... 2025 nr

Rae valla koolieelsete lasteasutuste hinnavahe hüvitamise kord

Määrus kehtestatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lg 5, § 32 lg 1 ja riigivastutuse seaduse § 8 lg 1 alusel.

§ 1. Üldsätted

Käesolev määrus kehtestab koolieelse eralasteasutuse või teeninduspiirkonnavälise munitsipaallasteasutuse ning elukohajärgse munitsipaallasteasutuse tasude hinnavahede kompenseerimise korra.

§ 2. Hüvitise tingimused ja taotlemise kord

(1) lapsevanem on pannud lapse Rae valla munitsipaallasteasutuse järjekorda ning on kasutanud eralastehoiu, eralasteaia või teise omavalitsuse lasteaia teenust;

(2) koolieelse eralasteasutuse või teeninduspiirkonnavälise munitsipaallasteasutuse teenust kasutavale vähemalt 1,5 aastasele lapsele ei ole hüvitise taotluse aluseks olevaks perioodiks pakutud kohta taotleja registrijärgse elukoha teeninduspiirkonna munitsipaallasteasutuses;

(3) lapsevanem esitab vallavalitsusele taotluse ja koostab kalkulatsiooni, näidates ära hinnavahed kasutatud eralasteasutuse või teeninduspiirkonna välise munitsipaallasteasutuse ning elukohajärgse teeninduspiirkonna järgse esimese eelistuse munitsipaallasteasutuse vahel;

(4) lapsevanem esitab maksmise aluseks olevad arved ja maksekorraldused ning märgib taotlusele hüvitise saaja arvelduskonto rekvisiidid;

(5) üldjuhul ei saa hüvitamist nõuda teenuste eest, mida kasutati kahe kuu jooksul, peale lapse munitsipaallasteaiajärjekorda panemist. Lühema tähtaja rakendamiseks on vaja esitada mõjuv põhjus;

(6) taotleda saab vaid munitsipaallasteaia samaväärsete ja sarnases mahus pakutavate teenuste kulutuste hüvitamist ning kulutuste hüvitamist, mida poleks tekkinud, kui munitsipaallasteaia koht oleks võimaldatud tähtaegselt;

(7) taotleda saab vaid tehtud kulutuste hüvitamist.

§ 3. Hüvitise maksmise kord

(1) Vallavalitsus teeb 30 päeva jooksul peale taotluse saamist otsuse taotluse rahuldamiseks või annab tähtaja puuduste likvideerimiseks.

(2) Rahuldatud taotluse puhul tehakse väljamakse otsusele järgneva kuu 15. kuupäevaks.

§ 4. Muud sätted

(1) Taotluste ja hüvitamiste arv ühes aastas ei ole piiratud.

(2) Käesolevas määruses täpsustamata juhtudel lähtutakse Riigivastutuse seaduse (RvastS) § 8 lg 1 ja § 17 sätestatust

§ 5. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

Tõnis Kõiv
vallavolikogu esimees

Seletuskiri Rae Vallavolikogu määruse eelnõu „Rae valla koolieelsete lasteasutuste hinnavahe hüvitamise kord“ juurde

Määruse eelnõu annab aluse koolieelsete eralasteasutuste hinnavahede hüvitamiseks võrreldes munitsipaallasteasutuse tasudega olukorras, kui kohalik omavalitsus ei ole saanud pakkuda eelkooliealisele lapsele kohta elukohajärgsesse munitsipaallasteasutusse. Seni on lapsevanemad hinnavahe hüvitamiseks pöördunud vallavalitsuse poole ning seejärel pidanud pöörduma halduskohtusse, kuivõrd vallavalitsus on alati leidnud, et nõudeks ei ole alust. Halduskohtu otsused on olnud reeglina lapsevanema kasuks, täpsustamist on pooltel juhtudel vajanud vaid hüvitise summa. Vaidlusalused küsimused on samuti korduvalt lahendatud ringkonnakohtus. Seetõttu on halduskohtus vaidlemine perspektiivitu ja kahjulik nii Rae valla eelarvele, kui ka mainele.

Käesolev muudatus annab vallavalitsusele aluse menetleda nõuet ilma kohtu vahenduseta. Kuna ka praegu kontrollib vallavalitsus kõiki esitatud kulukomponente, siis käesoleva määrusega oleks see pigem lapsevanemat abistav toiming hüvitise suuruse arvutamisel.

Eelarve kulu. Vallavalitsus hoiab määrusega kokku sadu valla juristi ja ametnike töötunde aastas, lisaks on kokkuhoid kaebajatele makstavate kohtukulude ja nõudesumma viiviste pealt.

Arvestades potentsiaalseid hüvitise saajaid ja seni kaebuse esitajate arvu, on hüvitise taotlejaid olnud tagasihoidlikult - ühest kuni kahekümneni aastas. Kui taotlejate arv ka mõnevõrra kasvaks, jääb eeldatavasti eelarve kulu senisega samasse suurusjärku, arvestades tekkivat personali ja kohtukulude säästu.

Riigivastutuse seaduse (RVastS) § 7 lg 1 sätestab, et isik, kelle õigusi on avaliku võimu kandja õigusvastase tegevusega avalik-õiguslikus suhtes rikkunud, võib nõuda talle tekitatud kahju hüvitamist, kui kahju ei olnud võimalik vältida ega ole võimalik kõrvaldada RVastS §des 3, 4 ja 6 sätestatud viisil õiguste kaitsmise või taastamisega. Sama paragrahvi lg 4 sätestab, kui seadusega pole sätestatud teisiti ja see pole vastuolus avalikõiguslike suhete olemusega, kohaldatakse avaliku võimu teostamisel tekitatud kahju hüvitamisel lisaks RVastS-le ka eraõiguse kahju hüvitamise sätteid. RVastS § 8 lg 1 kohaselt hüvitatakse varaline kahju rahas. Kahju hüvitamiseks peavad olema täidetud järgmised eeldused: 1) kannatanu õiguste rikkumise tagajärjel temale kahju tekkimine; 2) avaliku võimu kandja õigusvastane tegevus või tegevusetus avalik-õiguslikus suhtes; 3) põhjuslik seos kahju ja õigusvastase teo vahel; 4) kahju hüvitamise hõlmatus rikutud normi kaitse-eesmärgiga (võlaõigusseaduse (VÕS) § 127 lg 2) ning esineda ei tohi aluseid vastutuse piiramiseks (RVastS § 13 lg 1, 3 ja 5). Varaline kahju on eelkõige otsene varaline kahju ja saamata jäänud tulu (VÕS § 128 lg 2). Otsene varaline kahju hõlmab muu hulgas kahju tekitamisega seoses kantud või tulevikus kantavat mõistlikku kulu (VÕS § 128 lg 3). Kulud peavad olema eelkõige vajalikud ja mõistliku suurusega (RKTko nr 3-2-1-19-13, p 11).

Rahvaalgatus

Rae Vallavalitsuse seisukoht rahvaalgatusega esitatud eelnõule „Rae valla koolieelsete lasteasutuste hinnavahe hüvitamise kord“

Jüris, detsember 2024

Rae vallale on laekunud 02.12.2024 rahvaalgatusega esitatud määruse eelnõu „Rae valla koolieelsete lasteasutuste hinnavahe hüvitamise kord“. Rahvaalgatusele on andnud oma allkirja 418 isikut, kellest Rae valla elanikud on 388.

Rahvaalgatuse eesmärgina on kirjeldatud soov luua Rae valla määrus, millega tekib alus eralasteasutuste teenuse kasutamisele kaasnevate kulude hinnavahe hüvitamiseks.

Algatusele on lisatud määruse eelnõu ja see vastab kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 32 sätestatud tingimustele, et esitada see Rae Vallavolikogule arutamiseks.

Algatus tuleb arutlusele võtta hiljemalt kolme kuu jooksul ning algatuse esitajate esindajal on õigus algatuse arutelu osaleda.

Käesolevaga edastab Rae Vallavalitsus rahvaalgatuse Rae Vallavolikogule menetlemiseks koos alljärgnevalt esitatud omapoolse seisukohaga.

- I. Rahvaalgatusega esitatud määruse eelnõu ühe alusena on tuginetud riigivastutuse seaduse § 8 lõikele 1.

Riigivastutuse seaduse (RVastS) näol on tegemist seaduseandja loodud riigipoolse kahju hüvitamise regulatsiooniga, mis sätestab alused, tingimused ja korra avalikõiguslikust suhtest isikule tekkinud kahju hüvitamiseks.

Eelnõu kehtestamise ühe alusena lähtutakse RVastS § 8 lõikest 1 ehk sättest, mis käsitleb varalise kahju hüvitamist.

Esitatud eelnõu § 1 sätestab, et korra eesmärgiks on kehtestada koolieelse eralasteasutuse või teeninduspiirkonnavälise munitsipaallasteasutuse ning elukohajärgse munitsipaallasteasutuse tasude hinnavahe kompenseerimise kord.

Seega on tegemist kulude kompenseerimise, mitte aga kahju hüvitamise küsimuse lahendamise ja seetõttu ei ole asjakohane tugineda kulu hüvitamise kompensatsioonimehhanismi kehtestamisel RVastS sätestatule.

- II. Rahvaalgatusega esitatud määruse eelnõu alustena on tuginetud kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (KOKS) § 22 lõikele 5 ja § 32 lõikele 1.

Vallavalitsus viitab, et KOKS §-s 22 ei sisaldu lõiget 5. Viide KOKS § 32 lõikele 1 on samas asjakohane, kuivõrd see sätestab õigusaktide algatamise õiguse rahvaalgatusena.

Muudele õiguslikele alustele viited puuduvad, millest tuleneks kohaliku omavalitsuse üksusele õigus kehtestada kõnealune kord. Selliseid aluseid paraku ka ei eksisteeri, kuivõrd eelnõuga lahendada soovitatav olukord on seaduse tasandil juba piisava põhjalikkusega reguleeritud ning sellel peatub vallavalitsus järgmises punktis.

- III. Eelnõuga taotletav eesmärk ehk hüvitise maksmise tingimused ja taotlemise kord

Eelnõu § 2 kohaselt tekib hüvitise maksmiseks nõudeõigus kokkuvõtlikult juhul, kui lapsevanem on pannud lapse Rae valla munitsipaallasteasutuse järjekorda ning on kasutanud eralastehoiu, eralasteaia või teise omavalitsuse lasteaia teenust kuna tema 1,5 aastasele lapsele ei ole hüvitise taotluse aluseks olevaks perioodiks pakutud kohta taotleja registrijärgse elukoha teeninduspiirkonna munitsipaallasteasutuses ning ta taotleb munitsipaallasteaiaiga samaväärsete ja sarnases mahus pakutavate teenuste tehtud kulutuste hüvitamist, mida poleks tekkinud, kui munitsipaallasteaiakoht oleks võimaldatud Rae valla poolt tema lapsele õigeaegselt.

3.1. Vallavalitsus viitab siinkohal, et koolieelse lasteasutuse seaduse (KELS) § 10 lõike 1 kohaselt võib pooleteise- kuni kolmeaastase lapse lasteaia kohta vanema nõusolekul asendada lapsehoiuteenusega, mille rahastamisele kohaldatakse KELS-i § 27 lõigetes 3 ja 4 sätestatud.

Lõike 3 kohaselt toimub lasteasutuse majandamiskulude, personali töötasude ja sotsiaalmaksu ning õppevahendite kulude katmine vallaelarve vahenditest ning vallavolikogu otsusel osaliselt vanemate poolt. Vanemate poolt kaetav osa ühe lapse kohta ei või ületada 20 protsenti Vabariigi Valitsuse kehtestatud palga alammäärast.

Lõikest 4 tuleneb, et lõikes 3 nimetatud osaliste kulude katmiseks vanemate poolt kehtestab vallavolikogu vanemate kaetava osa määra, mis võib olla diferentseeritud sõltuvalt lapse vanusest, lasteasutuse majandamiskuludest või muudest asjaoludest.

Eelnevalt nähtub seega, et KELS-i kohaselt toimub lapsevanema poolne omaosaluse tasumine lapsehoiuteenuse kasutamisel samadel alustel munitsipaallasteaias käiva lapsevanemaga.

3.2. KELS § 27 lõike 2 kohaselt katab lapse toidukulu lasteasutuses vanem. Lapse toidukulu päevamaksumuse otsustab hoolekogu ja kinnitab direktor ehk toidukulu suurus võib seega olla igas lasteasutuses erinev olenemata sellest, kas tegemist on munitsiplaallasteaia või erahoiuga ning sellise kulu katmine on igal juhul lapsevanema kohustus.

3.3. Eeltoodud KELS-i regulatsioonist nähtub, et vanema kohustuseks on tasuda lapse toidukulu ja samuti vanema poolt kaetav omaosaluse osa samadel alustel, olenemata sellest, kas tegemist on munitsipaallasteaia või erahoiuga.

Seega ei looks esitatud määruse eelnõu kehtestamine vallavalitsuse hinnangul uut õiguslikku regulatsiooni lapsehoiuga seotud kulude katmisel ja taotletav eesmärk on saavutatav juba täna kehtiva KELS-i alusel.

IV. Rae Vallavalitsuse seisukoht

Arvestades eeltoodut, on Rae Vallavalitsus seisukohal, et rahvaalgatusega esitatud Rae Vallavolikogu määruse eelnõu „Rae valla koolieelsete lasteasutuste hinnavahe hüvitamise kord“ kehtestamiseks puudub sisuline vajadus, kuivõrd korra eelnõus sätestatu on seaduse tasandil juba reguleeritud piisava põhjalikkusega.